

BESEDA SLADKA - DOMOVINA,
NE PRIDEŠ VEČ MI IZ SPOMINA!

Andrej Praprotnik.

HINKO MEDIČ:

Laneni cvet.

Pavlica je bila srčkan otrok: zlatolasa, rožnatih lic in bosonoga. Živela je v borni koči sredi cvetočega polja, polnega vonja in miline. Polje ji je bilo vse: družba, zabava in tolažba. Tam je bila doma. Pogovarjala se je s škrajncem, božala žitno klasje in poljubljala dehteče cvetice.

Njen oče je bil vedno na delu pri imovitih sosedih tam za gozdom, njena starejša sestra pa je kuhala doma, prala pri studencu, snažila hiše. Vsa teža družinske odgovornosti je slonela na njej, ona je bila gospođinja namesto matere, ki je ni bilo več na svetu.

Pavlica ni bila živahna, kakor so navadno otroci njene starosti. Njene oči so bile mehke, zamišljene, morda zavoljo tega, ker ni imela matere, dobre, skrbne mamice, kakor jo imajo drugi otroci, siromašni in bogati. Malokdaj je zaigral smeh na njenem zagorelem obrazu; njen korak je bil umerjen, počasen; njeno srce je iskalo le mirnih kotičkov sredi prostranega polja. Posebno pri srcu pa ji je bil prostorček koncem travnika, kjer ni nihče motil njene osamelosti, in kjer je rasla travica, mehka kakor baržun. Tam je posedavala ure in ure. Prinašala je tja svoje igrače, svoje knjige, svojo cunjasto punčko, ki jo je dobila v dar od svoje učiteljice.

Bilo je nekega jutra v pozni pomladi, ko je Pavlica zopet sedela v svojem kotičku na mehki ruši in listala po Abecedniku. Kar zagleda cvetko, čije popek se je bil moral razpočiti čez noč, zakaj prejšnjega dne je ni bila ugledala. Bila je cvetica z modro glavico, ki se ji je zdel kakor odsev jasnega poletnega neba. Pavlica se je je tako razveselila, da se ni čutila več same in zapuščene. V svoji glavici je mislila, da more biti cvetka to, kar brat ali celo mati. In iztegnila je roko, da bi jo potipala, pogladila. Ko se je je dotaknila, ji je zaigralo veselje v očeh.

Lahno se je nasmehnila. Cvetica je občutila dekličino radost, zazibala je svojo glavico in zašepetala:

»Dober dan, Pavlica! Prišla sem se semkaj roditi iz semena, ki ga je zanesel veter. Tvoj kotiček mi prav ugaja, tu je tak mir in tak vonj!«

»Kako se zoveš?« je vprašala začudena deklica in se sklonila k cvetici.

»Laneni cvet mi pravijo,« je odgovorila modra cvetica in razširila svoj venček.

Pavlici je bilo to ime všeč, podobno glasu drobnega ptička. Tako nežnega cveta pač ne more nihče zvati drugače. In vsako jutro in vsak večer je hitela deklica pozdravit svojega prijatelja. Tako toplo, tako miło mu je pripovedovala dan na dan o šoli, o svoji dobri sestrici, o trudnem očetu, o svojem hrepenenju, da bi imela mamico in zvečer poljub od nje, preden zaspi.

»Moli za svojo mamico, ki je tam gori v nebesih!« ji je odgovarjal laneni cvet, »in bodi pridna tudi brez nje!«

In Pavlica je molila, goreče je molila in bila je pridna, dobra in poslušna.

Ko se je nekega popoldneva vračala iz šole domov, je hotela spetoma zopet obiskati svojega znanca, a se je jako začudila, ko ga ni več dobila na tistem prostoru. Pokosili so travo po travniku, in kosa je obglavila vse bilke in tudi laneni cvet. Naložili so še svežo travo na voz in jo odpeljali bogve kam.

To je Pavlico jako užalostilo. Mučilo pa jo je posebno to, da jo je njen cvet zapustil samo kar tako, brez pozdrava, brez tople besede, ko je pač vedel, da je prihajala vsak dan k njemu. Odšel je in ni ga več! Čutila je v sebi bol, tako strašno, tako pekočo, kakor je v srcu vseh, kadar nas kdo ostavi, ko smo ga tako ljubili in se zanj bali. Oh, trda usoda! Uboga Pavlica! Kako je bila žalostna! Še njena dobra sestrice je ni mogla potolažiti.

Nekaj mesecev potem ji je podarila učiteljica — v plačilo za njen marljivost in dober napredek v šoli — kos belega platna, rekoč:

»Pavlica, zdaj znaš tudi že šivati. Tu imaš to-le platno, ki je že zrezano po meri, da si v prostih urah sešiješ srajčko!«

Deklica je zardla veselja; dvignila je svoj cvetoči obrazek, svoje modre oči in rekla:

»Hvala, gospodična!«

Še tistega dne je sedla k delu. Ko je vbadala šivanko, jo vbadala in vlekla belo nit izpod nežnih prstkov, je čula mehak glas, ki ji je šepetal:

»Pavlica, ali se spominjaš? Ljubila si rožico, laneni cvet, ki je slučajno zrastel v tvojem kotičku tam blizu njive. Nekega dne mi je odsekala kosa glavico, in ljudje so me odnesli z onega srečnega kraja. Poslušaj me, zdaj ti moram to-le povedati: Tista lepa cvetka s svojo bilko ni umrla, kakor so umrle druge rastline, ni postala mrva, ampak pobrali so me in me odnesli k mojim tovarišicam. Posušili so nas na solncu, strli so nam stebelca, pobrali vlakna iz njih in so nas spredli v platno, ki ga gladiš zdaj s svojimi rokami, ki ga zdaj šivaš, da si narediš lepo srajčko, ki jo oblečeš, ko se boš praznično pripravljala. Jaz sem tista rastlinica z modro glavico, ki si jo imela tako rada. Jaz, ki ti zdaj govorim, sem nitka v tem gladkem platnu in čutim bodico tvoje šivanke, čutim tvoje prstke, ki me gubijo v lepo delo. Ali si vedno pridna, Pavlica?«

Da, Pavlica je znala biti marljiva, o lenobi ni hotela nikdar slišati. Čutila je v sebi glas, ki ji je veleval, da se vsak dan lahko nauči kaj lepega in koristnega za življenje. Četudi je bila hči ubogega kmeta, brez matere vodnice, čeravno je zrasla na samem sredi polja, vendar je njena duša, enaka vsem onim probujenih otrok, hlepela po lepem in dobrem.

In nadaljevala je svoje delo, vsa vesela in zadovoljna, kakor da bi prišel solnčni žarek k njenemu okencu in jo osrečil v samoti.

Mladost.

*Najlepše v jutro demant se zasveti,
ko čist je solnea prvi jasni žar.
Življenja našega največja sreča
mladosti ljubezuive zlat je dar.*

Nedin Sterad.

Pogum!

*Življenje vredno je živeti.
četudi zdi se trud zaman,
prezgodaj mora vsak umreti.
naj tudi jasen sije dan!*

Nedin Sterad.

